

FIETS- EN WANDELROUTE

RONDJE LAUWERSMEER

Het Rondje Lauwersmeer is een van de mooiste wandel- en fietsroutes van Noord Nederland. Omarmd door Groningen en Friesland neemt deze route (43 km) je mee langs natuur, cultuur en historie. Beleef het gebied op z'n best met de gastvrije ondernemers, uitdagende activiteiten en veel restaurants en overnachtingsmogelijkheden.

Wil je het Rondje Lauwersmeer nog leuker maken? Dat kan! De route kan worden afgelegd met een stempelkaart, waarmee je in elk dorp een stempel haalt bij een van de gastronomische, recreatieve of culturele ondernemers. Deze stempelkaart is tevens een toeristenkaart en verschaft je korting bij tal van bedrijven. Kaart vol? Dan krijg je de begeerde 'Rondje Lauwersmeer' medaille.

De stempelkaart is verkrijgbaar via rondjelauwersmeer.nl

Meer informatie over het Rondje Lauwersmeer en de inschrijving vind je hier.

A

ZOUTKAMP

Bij Zoutkamp denken de meeste mensen aan visserij en garnalen. In de late middeleeuwen werd hier echter nog zout gewonnen uit zoutveen. Hieraan dankt het dorp dan ook zijn naam. Daarna was het dorpje niet alleen een bruisende vissersplaats, maar door zijn strategische ligging ook een

militaire verdedigingsschans. Door de afsluiting van de Lauwerszee verplaatste de vissersvloot zich, maar nog steeds ademt het dorp een maritieme sfeer, nu met horeca en een visserijmuseum. Maak daarom zeker even een rondje door het dorp, voordat je verdergaat met de route.

B

ZOUTKAMPERRIL

Toen er gedeeltes van het riviertje de Hunze werden rechtgetrokken, ontstond het water dat tegenwoordig het Reitdiep wordt genoemd. Het Reitdiep loopt van de stad Groningen via diverse wierdendorpen tot aan het Lauwersmeer. Het Reitdiep was tot de 19e eeuw de vaarverbinding van de stad Groningen naar de zee. Daarna namen het Damsterdiep en het Eemskanaal deze functie over. In het verlengde van het Reitdiep ligt de Zoutkamperril. Op het punt waar je nu staat heb je mooi uitzicht over het water dat kronkelend richting het Lauwersmeer stroomt.

C

HEMELPLATFORM VLINDERBALG

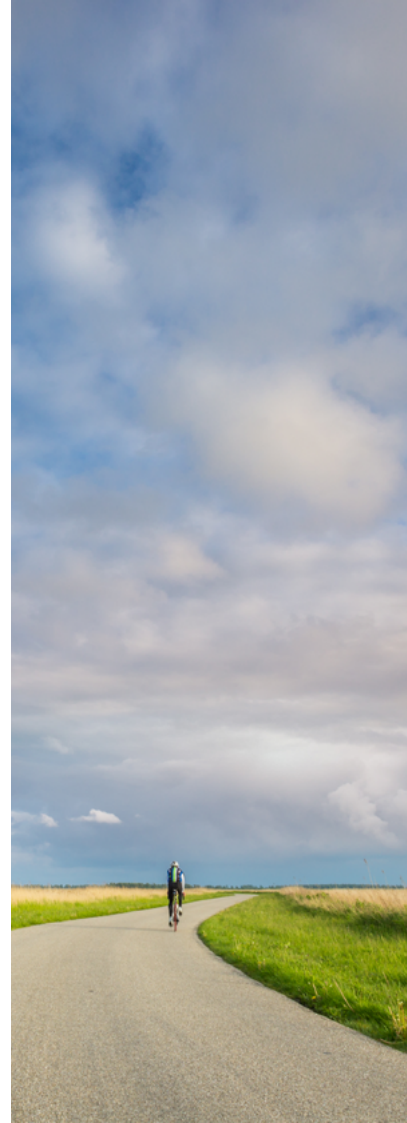
Over de verhoogde Strandweg, fungerend als dijk, fiets je naar het Noorden. Iets later op de route zie je langs het water een levensgrote uitsnede van de zeearend. Op ditzelfde punt vind je het hemelplatform van waaruit je prachtig uitkijkt over de Vlinderbalg, een zijtak van het Lauwersmeer. Het platform is niet eens zo heel hoog, maar geeft je net even een ander perspectief. Kijk over de rietrand heen en herken de vormen van de vroegere zeebodem. Het bijzondere aan deze toren is dat de zijwanden naar voren kunnen worden geklapt, zodat je geen stijve nek krijgt als je 's nachts naar de sterren wilt kijken.

D

NATUUR OP ZANDPLAAT BALLASTPLAAT

Vanaf de Strandweg voert de route door de uitgestrekte natuur van het Lauwersmeergebied. konikpaarden en Schotse Hooglanders zijn hier geregeld te zien. Door de afsluiting veranderde de Lauwerszee in een zoetwatermeer. Drooggelegde delen raakten begroeid en een uniek natuurgebied ontstond. De schoonheid ervan is ook goed te ervaren tijdens een korte wandeling in het bos op de Ballastplaat, een voormalige zandplaat. Het activiteitencentrum van Staatsbosbeheer, het Lauwersnest, staat helemaal in het teken van vogels en duisternis. In 2016 is het Nationaal Park officieel uitgeroepen tot Dark Sky Park, een plek waar het donker genoeg is om heldere sterrenhemel te kunnen zien. Iets verderop ligt natuurvakantiepark Suyderoogh.

NATIONAAL PARK LAUWERSMEER

De Lauwerszee; een bijzonder stuk Nederland. Vandaag de dag plukken we nog steeds de vruchten van de drooglegging in 1969. De ruige natuur en het open landschap zijn een eldorado voor verschillende soorten bijzondere vogels en andere dieren. Alleen de schelpen in de bodem verraden nog dat je op een voormalige zeebodem loopt. In een rondje Lauwersmeer zie je letterlijk alle kanten van dit unieke gebied dat omarmd wordt door Groningen en Friesland. Dit is het Nationaal Park Lauwersmeer, hier moet je zijn geweest.

COLOFON

Ontwerp Studio Anne-Marijn
Dtp Ontwerpstra
Idee en Tekst IVN Groningen
Fotografie Stella Dekker, Marcel van Kammen, Bas Meelker, Sebastiaan Rodenhuis, IVN
Redactie Marketing Groningen
Verantwoording Alle gegevens zijn met grote zorgvuldigheid verzameld en verwerkt. De betrokken partijen kunnen niet aansprakelijk gesteld worden voor eventuele onjuistheden.

WADDEN

VISIT FRIESLAND

ER GAAT NIETS BOVEN

GRONINGEN

NP-LAUWERSMEER.NL

FIETSRUTE

De fietsroute kun je fietsen aan de hand van fietsknooppunten. Hieronder vind je een overzicht van de knooppunten met het begin- en eindpunt vissersdorp Zoutkamp.

90 89 6 5 73
4 45 46 13 50
83 85 84 88 90

START EN EINDPUNT ZOUTKAMP

PRAKTISCHE INFO

In Zoutkamp zijn meerdere parkeermogelijkheden. Je kunt bijvoorbeeld je auto in het centrum parkeren en 's zomers is er een ruime parkeerplaats bij de ijsbaan (t.h.v. Panserweg 9).

Fiets huren? Dat kan in Zoutkamp bij Camping 't Ol Gat (Stationsstraat 14, tel: 0595-401 926). Of bij Fietsverhuur Zoutkamp (fietsverhuurzoutkamp.nl).

WANDELROUTE

De wandelroute kun je wandelen aan de hand van wandelknooppunten die onderdeel uitmaken van het wandelnetwerk. Hieronder vind je een overzicht van de knooppunten met het begin- en eindpunt vissersdorp Zoutkamp.

70 72 60 21 83
82 81 41 44 40
45 64 80 81 82
42 48 31 48 37
52 62 85 97 76
71 42 39 46 93 70

Ben je een echte wandelfanaat? Dan kun je de route uitbreiden met een kleine lus over de Ballastplaat:

71 80 84

START EN EINDPUNT ZOUTKAMP

E

LAUWERSOOG

Het dorp Lauwersoog heeft zijn naam te danken aan de rivier op de grens van Groningen en Friesland, de Lauwers. De Museumhaven is een openluchtmuseum vol monumentale schepen die in de vorige eeuw het beeld op het water van Friesland en Groningen bepaalden. Iets verderop fiets je langs de echte haven van Lauwersoog. Aan het einde van de haven liggen vaak vele vissersboten. Nergens is de vis verser dan hier. Vanaf Lauwersoog heb je ook de mogelijkheid om de belevingstocht Lauwersom te lopen. Deze route verbindt het meer met de zee, met uitkijkposten op de dijk, een heel bijzonder vlonderpad en de waterspeeltuin bij restaurant het Booze Wijf.

F

SPUISLUIZEN

In 1970 werd de bouw van de spuisluisen afgerond. Dit omvangrijke bouwwerk bestaat uit twaalf betonnen kokers door de zeedijk met elk een doorsnede van tien meter. Overtollig water dat vanuit de drie noordelijke provincies in het Lauwersmeer wordt geloosd, wordt bij eb met deze sluisen in de Waddenzee gespuid. Bij vloed of storm worden de sluisen afgesloten. De spuisluisen werden eerst de Lauwerssluisen genoemd, maar sinds 2007 zijn ze vernoemd naar R.J. Clevering. Dit was de voorzitter van het waterschap Hunsingo van 1955 tot 1979.

G

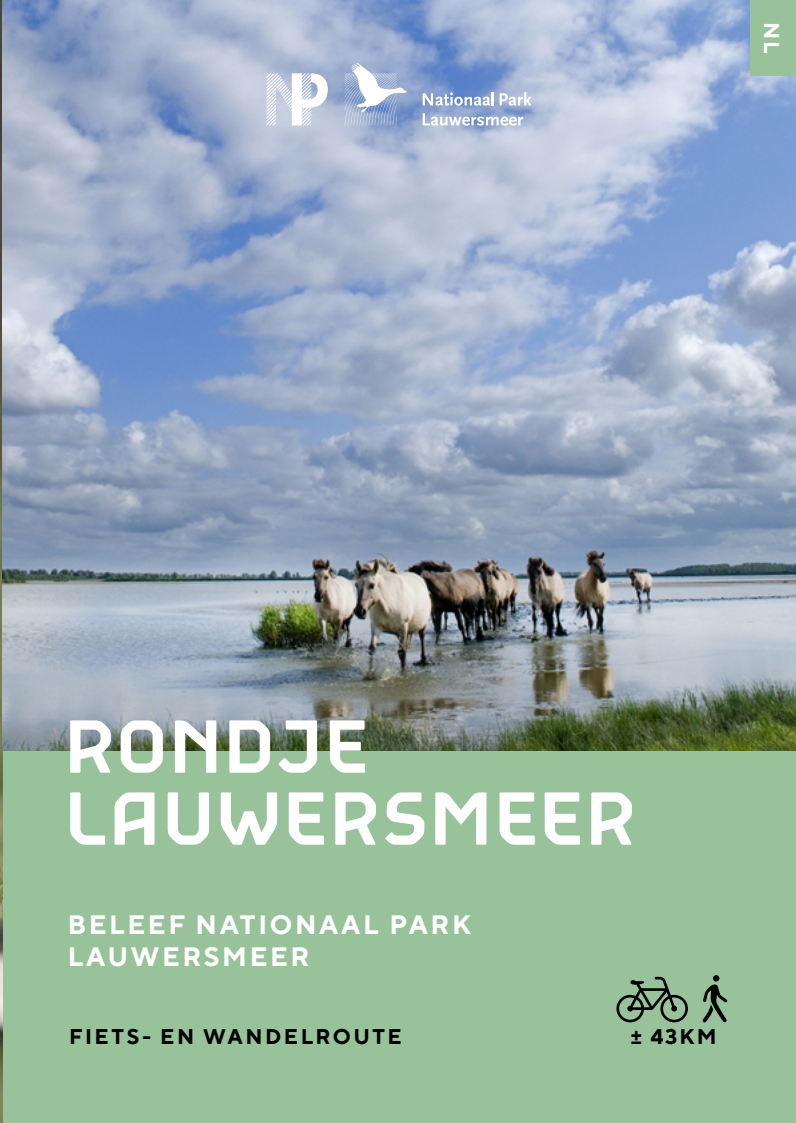
WADDENZEE WERELDERFGOED

Op dit punt kun je via een trapje de dijk op en uitkijken over de Waddenzee. Neem plaats op de Waddentribune en geniet van het bijzondere uitzicht. Het is misschien niet direct zichtbaar, maar onder en vlak boven de waterspiegel bevinden zich ruim 10.000 soorten dieren, van groot tot piepklein, en zo'n 250 plantensoorten. Daarnaast maken elk jaar opnieuw zo'n tien tot twaalf miljoen trekvogels gebruik van het waddengebied. Door voortdurende werking van eb en vloed passen natuur, planten en dieren zich steeds maar weer aan de wisselende omstandigheden op het wad aan. Door deze unieke natuur en veelheid aan biotopen is de Waddenzee in 2009 door UNESCO tot Werelderfgoed verklaard.

H

BANTPOLDER

De Bantpolder is een weidegebied in beheer van Natuurmonumenten dat speciaal is ingericht voor watervogels en weidevogels. De kans is daarom groot dat je een kievit, grutto of scholekster ziet lopen. Door de glooiende oevers hebben zulke weidevogels het hier extra naar hun zin. In de winter wordt de Bantpolder bewoond door duizenden overwinterende ganzen. Om de polder aantrekkelijk te houden voor de vogels, is het natuurbeheer erop gericht om het open grasland te behouden. Zo graast er in de zomer bijvoorbeeld vee van boeren uit de omgeving.

RONDJE LAUWERSMEER

BELEEF NATIONAAL PARK LAUWERSMEER

FIETS- EN WANDELROUTE

± 43KM

I

TERPDORP ANJUM

Het dorp Anjum is omstreeks het jaar 1000 gebouwd op een terp. Terpen zijn de Friese variant van wierden, de door mensen opgeworpen heuvels waarop werd gewoond totdat dijken de bescherming tegen hoog water overnamen. Ook de provincie

Groningen is bezaaid met zulke woonheuvels. Het wierdenlandschap is een van de oudste cultuurlandschappen van Noordwest-Europa. De Michaëlkerk staat bovenop de terp van Anjum. De kerk stamt uit de 12e eeuw en is gebouwd met tufsteen.

J

OOSTMAHORN - DE SKÂNS

Al in de vroege 16e eeuw is op kaarten bij Oostmahorn een omwalde vesting te zien. Deze vesting lag erg strategisch op een landpunt waarvandaan de watertoegangen tot zowel Dokkum als Groningen bewaakt konden worden. In deze eeuw kreeg de Lauwerszee ook steeds meer last van kapers en smokkelaars.

Vlak daarna brak de Tachtigjarige Oorlog uit en had Oostmahorn wel andere zaken om zich druk over te maken dan piraterij. Enkele eeuwen later, toen het Lauwersmeer ontstond, sloeg Oostmahorn een heel andere weg in, namelijk die van toerisme en recreatie. Inmiddels bestaat het dorp voornamelijk uit drie vakantieparken.

K

EZUMAZIJL EN GEMAAL DONGERDIELEN

Het kleine buurtschap Ezumazijl telt zeven rijksmonumenten, waaronder de sluis en het gemaal. De sluis, oftewel de Ezumazijl, is een spui- en keersluis uit 1672. Hij doet dienst als sluis van water dat in verbinding staat met het Lauwersmeer. In 1931 werd de sluis vernieuwd. Er werd toen ook een gemaal bijgebouwd: gemaal Dongerdielen. Dit gemaal heeft drie pompen die gezamenlijk iedere minuut een miljoen liter water kunnen verplaatsen van de polder naar het Lauwersmeer. Zodra het water een bepaalde hoogte bereikt, begint het gemaal automatisch met pompen.

L

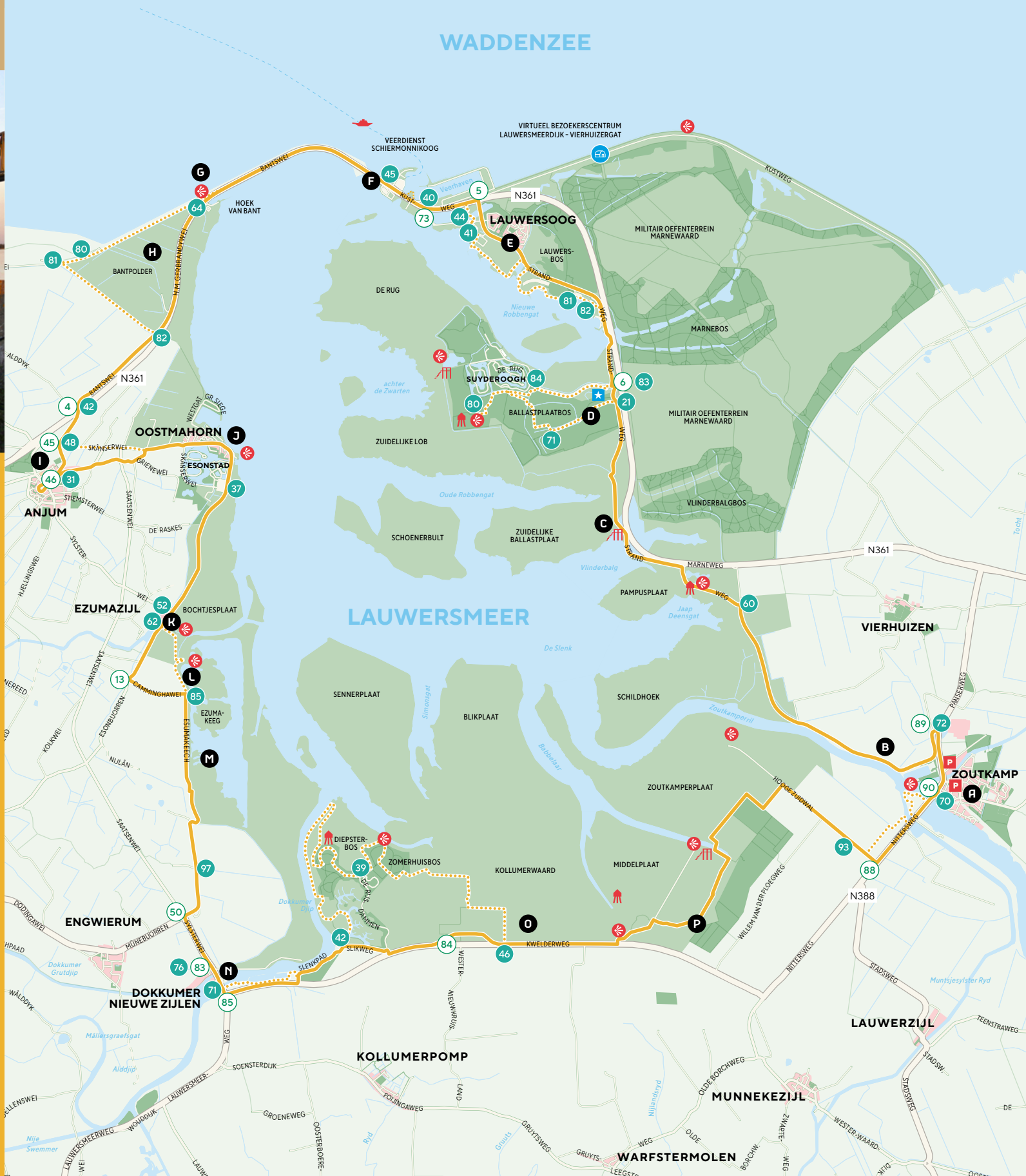
UITKIJKPUNT EZUMAKEEG

Aan de noordkant van de weg ligt het uitkijkpunt Ezumakeeg Noord. Kom tot rust op de vogelkijkbank en geniet van het schouwspel van de vogels. Wanneer in de winter rond half vijf de zon ondergaat, vliegen hier duizenden brandganzen vlak over je hoofd op zoek naar een slaapplek op het meer.

LEGENDA

- hemelplatform
- uitkijkpunt
- vogelkijkhut / observatietoren
- activiteitencentrum
- Lauwersnest
- fietsroute
- wandelroute
- fietsknooppunt
- wandelknooppunt
- hoofdwegen
- overige wegen
- fiets- en wandelpaden
- parkeerplaats Zoutkamp
- natuurgebied
- bos
- plaatsen

M

EZUMAKEEG

Ook de Friese oever van het Lauwersmeer is een genot voor vogelliefhebbers. Vanuit dit punt kijk je uit over het Lauwersmeer en kun je diverse vogels spotten. Vooral in het voorjaar en najaar, tijdens de vogeltrek, kun je hier bijzondere vogels zien, zoals de grauwe franjepoot, de grauwe gors, de gestreepte strandloper en de zeearend. Maar ook allerlei eenden, zwanen en steltlopers zwemmen, lopen en vliegen hier graag rond. Langs het fietspad zie je vooral buizerds en andere roofvogels die vanaf een paaltje hun territorium bespieden.

N

DOKKUMER NIEUWE ZIJLEN

Het water waar je net overheen bent gekomen is het Dokkumergrootdiep. Hier gaat een wandelpad door het bos via de jachthaven Lunegat naar het fietspad Dokkumer Nieuwe Zijlen/Zoutkamp. Begin 18e eeuw gingen er steeds meer stemmen op dat het Dokkumergrootdiep afgesloten moest worden in verband met overstromingsgevaar. In 1729 waren de Dokkumer Nieuwe Zijlen klaar. De sluis bestaat uit drie sluiscolken; twee voor schepen en één alleen om water te kunnen spuien op het Lauwersmeer. De voltooiing van de sluis werd gevierd met een gedenkteken naast de sluis met de tekst: "ter ewiger gedagtenis van de overdijking van t Dokkumerdiep". Tot 1969 deden de Dokkumer Nieuwe Zijlen dienst als zeesluizen. Na de afsluiting van de Lauwerszee verloren ze hun functie.

O

KOLLUMERWAARD

De Kollumerwaard aan de zuidkant van het Lauwersmeer is een uitgestrekt gebied met grasland, moerassen, rietvelden en watervlaktes. Net als de rest van Nationaal Park Lauwersmeer is de Kollumerwaard populair bij grauwe ganzen en roofvogels zoals buizerds, torenvalken en kiekendieven. Mogelijk zie je ook een zilverreiger vliegen of stilletjes in het water staren. De kans is daarnaast groot dat je een kudde Schotse hooglanders of konikpaarden ziet grazen. De natuur mag hier helemaal haar gang gaan.

P

MIDDELPLAAT

Verschillende terreinen rondom het Lauwersmeer worden of werden vroeger als militair oefenterrein gebruikt. Dit deel van de Kollumerwaard is een voormalig schietterrein. Het was al helemaal ingericht om gebruikt te gaan worden als schietbaan, maar werd op het laatste moment toch overbodig verklaard. In 1999 werd het terrein daarom overgedragen aan Staatsbosbeheer. Inmiddels is ook dit deel helemaal ingericht als natuurgebied met uitgestrekte rietvelden, stukjes ondiep water, uitkijkpunten en toeristische paden. Langzaam maar zeker wint de natuur terrein en kan Nationaal Park Lauwersmeer steeds verder floreren.